

بيان لقضاء ما فات من الصيام

So Bandingan Ko Manga Kokoman o Kabayadi Ko Powasa

al Khutbah 69

Ki: Alim, Hassanor bin Maka Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى يَهْدِيهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَبَعْدُ:.

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastānuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa sallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Yā ayyuhal ladīna āmanū kutiba alaykumus siyāmu kamā kutiba alal ladīna min qablikum laallakum tattaqūn (Surah al Baqarah 2:183)

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a

toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salinggogopa' iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allāh:

So simba a kapamowasa na miaona dn so kiatokawi tano ron sa isa a skaniyan a makalalawan a simba sabap ko kiakhipantaga on o Allāh a sianday niyan sa ginawa niyan sabap ko kababaloy niyan a simba' a tionay o oripn iyan a pantag a go soaso'at sii rkaniyan a Allāh sa tolabos a da' a ba on misasaog a kapakiilaylayn.

Pd ko limo' o Allāh ko manga oripn iyan a so manga simba a inipaliyogat iyan kiran na khatonay ran ko manga masa a tindo' iyan kiran ko btad a kapaparo iran, a go piakay niyan kiran ko masa a di ran kapaparo a katonaya iran on sii ko masa a kaparo iran a miapokas kiran so manga sndod a kiasabapan sa kiargni kiran ko kathonaya iran on. Giyankanan a kiapakalbodi kiran na ropaan anka'í a agama a piakalbod o Allāh ko manga oripn iyan so katonaya on.

So langowan a inipaliyogat o Allāh a manga simba sii ko oripn iyan na manga galbk oto a khagaga iran, sa da' a paliyogat o Allāh a di khagaga so kanggalbka on sabap sa so Allāh na sifat iyan a skaniyan so lbi lawan a Maongangn a ipmbtad iyan so manga nganin sii ko domadait on a btad iyan a tharimaan a akal o sanang a Muslim.

- Sa taw a moka ko Ramadhan sa nggolalan sa nganin a khapakay, ka datar o manga sndod a piakay o kitab a pipharo niyan on so kaboka, odi' na sabap sa nganin a haram, ka datar o taw a biatal iyan so powasa niyan sa minggolalan sa kambabangonan sa walay a go so salakaw ron, na miawajib on so kabayad, sabap ko katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

..... فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ﴿١٨٤﴾

Na phakabilang sa pd a manga gawii a salakaw (sa phakabayad on) sa powasa. (Surah al Baqarah 2: 184).

- Go sonat on so kasambot iyan mayad, ka an kapokasi so ako niyan sa paliyogat.

Go sonat a kabaloy o kambayad iyan ko manga gawii a mananayon, ka kagiya so kabayad na khasayanan iyan so btad o tionay niyan a paliyogat, na amay ka di somambot mayad, na wajib on so katankda niyan sa khapakay ron so kapakaoriya niyan on ka kagiya so waqto niyan na maolad, na langowan a wajib a adn a waqto niyan a maolad na khapakay so kapakaori niyan asar ka tatankdn iyan so kapnggolawlaa niyan on, sa datar oto a khapakay ron so kapakamblablaga niyan ko manga gawii a mbayadan iyan ko powasa.

Ogaid na amay ka da' a mialamba' ko Sha'ban a rowar sa diyanka' o gawii a mbayadan iyan na wajib on so kabayad iyan sa mananayon ko kiaopakati ron ko manga ulama, sabap ko kasimpit o masa niyan.

Sa di ron khapakay so kataakira niyan on ko oriyan o isa a Ramadhan sa da' a sndod iyan, sabap ko katharo' o A'ishah a miasoat so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) rkaniyan a:

Miaadn a pkhaadn rakn a manga bayadan a powasa sii ko Ramadhan, na di ko khagaga so kabayadi ron inonta sii ko Sha'ban sabap ko darpa' rakn o Rasulullah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) (piagayonan).

Sa miakatoro' oto sa so waqto o kabayad na maolad a go maloag, inonta bo' o ba da' a mialamba' ko Sha'ban a rowar sa diyanka' a maito' a manga gawii a so diyanka' o bayadan iyan a gawii ka khawajib on so kaphowasa'i niyan on ko da pn kapakasold o Ramadhan a bago.

- Na amay ka taakirn iyan so kabayad sa taman sa miakaoma on so Ramadhan a bago, na kaphowasaan iyan so Ramadhan a makamamasa na khabayadan iyan so bayadan iyan ko oriyan iyan, oriyan iyan na amay ka so kiataakira niyan on na sabap sa sndod a da niyan on mapharo so kapakabayad sii sankoto a masa, na da' a paliyogat on a rowar ko kabayad.

Na amay ka da' a sndod iyan na miawajib on so kapakakan sa miskin a pd o kambayad iyan sa oman salongan na saopak sa isa ka gantang a pd ko pangn'nkn ko ingd iyan.

- Na amay ka matay so taw a adn a bayadan iyan a powasa ko da pn kasold o bago a Ramadhan, na da' a paliyogat on, ka kagiya adn a kabnar iyan sa kataakira niyan on sankoto a masa a miawafat on.

Na amay ka mawafat ko oriyan o Ramadhan a bago, na amay ka aya kiataakira niyan on na sabap sa sndod ka datar o kasasakit odi' na kialalakaw sa mawatan, sa taman sa riaot o Ramadhan a bago na da' a paliyogat on.

Na amay ka so kiataakira niyan on na da' a sndod iyan, na miawajib so kifarat ko kinibagakn iyan on sa makaphagana sa sakataw a miskin ko oman gawii ko kapmbayad iyan.

- Na amay ka matay so taw a adn a bayadan iyan a powasa a makapkifarat on, ka datar o kaphowasa ko kialihara niyan ki karoma niyan (so kiatharo'a niyan on sa datar ka rakn o likod i ina sa tialak iyan) a go so powasa a wajib ko da niyan kapakasombali' sa binatang ko kianayk iyan a aya ihram iyan na tamattu', na makaphagana so gaganatan iyan sa ganti ron sa sakataw a miskin oman gawii ko manga gawii a mbayadan iyan, sa di ron dn oto pphowasaan o mibabagak iyan, sa khaadn so pnggaston ko kaphamagana a khowaan ko tamok a minibagak iyan, ka giyoto na kaphowasa a di ron phakasold so kaakila'i ron sii ko kaoyagoyag, na datar

oto mambo' ko oriyon o kapatay, sa giyanan i kpit o kadaklan ko manga ulama.

- Na amay ka matay so taw a adn a bayadan iyan a powasa a samaya' na sonat ko wali niyan a khiphowasaan iyan on, sabap ko miatankd ko dow a Sahih a adn a babay a miakaoma ko Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na pitharo' iyan a:

So ina akn na miatay a dn a paliyogat on a powasa a samaya' na ino khapakay a iphowasa ko skaniyan? Na pitharo' iyan a: Oway. (piagayonan a hadith o Ibn Abbas). So wali na giyoto so phakawaris on.

Pitharo' o Ibn al Qayyim a inikalimo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Pphowasaan on so powasa niyan a samaya', sa di ron pd so paralo a pakaasal, sa giyanan i kpit o Ahmad a go so salakaw ron, a go aya miabathk ko Ibn Abbas a go so A'ishah, sa skaniyan i inisogo' o dalil a go so kataks, ka kagiya so kazamaya' na kna' o ba wajib ko pakaasal o kitab, aya mataan na inwajib o taw sa ginawa niyan, sa mimbalooy a datar o bayadan, na misabap roo na inidatar o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ko bayadan.

Na so pman so powasa a so inipaliyogat o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa poonan, na skaniyan na isa ko manga rokon o Islam, na di ron zold so kaakila'i ron o salakaw ron, sa datar o di niyan kazold ko sambayang a go so kashahadat, ka kagiya aya bantak on na so kapangongonotan o oripn sa so dn so ginawa niyan, a go so kitindgn iyan on sa kabnar o kathaoripn sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a giyoto i iniadn on a go inisogo' on, sa giyanan na di ron khaakilaan o salakaw ron a go di ron mipzambayang o salakaw ron.

Pitharo' o Shaykh ko Islam a so Ibn Taymiyyah a inikalimo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Miphagana iran skaniyan sa sakataw a miskin oman salongan, sa giyoto i kpit o Ahmad a go so Ishaq a go so salakaw kiran a dow a, a giyoto i tharimaan o pamikiran a go aya tiankd o hadith, ka kagiya so samaya' na miaadn a tatap sii ko ako o mizamaya' na mapnggalbk on ko oriyon o kiatpatay niyan.

Na so pman so powasa ko Ramadhan na mataan a so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na da niyan mawajib sii ko taw a di niyan khagaga, ogaid na siogo' iyan so di phakagaga sa kabgay niyan sa sanggar (fidyah فدية) a kapakakan sa sakataw a miskin, na so kabayad na sii ko taw a khagaga niyan kna' o ba sii ko taw a di niyan khagaga, na di pangindaw o ba bayadi a isa so paliyogat ko salakaw ron.

Na so pman so powasa a samaya' a go so salakaw ron a pd ko manga samaya' na mapnggalbk on sa da kazosopaka'i sabap ko manga hadith a miangaaloy sa onaan.

Manga Oripn o Allāh:

Giyanan i sabaad a manga kokoman o kabayadi ko powasa a kinilang tano so madadalm on a manga kokoman ka an pphakaolad so sabot tano a go so knal tano sankai a Islam. Sa dn sa kala' a knal o Muslim ko agama niyan na giyoto i

kabagr o paratiaya niyan ka kagiya so Islam na agama a gii niyan imbitiyara'i so akal o manosiya. Da' a inisogo' o Islam a ba ptharo'a o akal a matolangd a di oto domadait, sa datar oto da' a inisapar iyan a ba matharo' o akal a mapiya so kanggalbka on na aya mapiya.

Lalayon phagalowin o Allāh a so Qur'an na manonompang ko manga taw a manga lalantas i pamikiran a malambt i dirogod ko pkhailay o mata niyan a go so pkhasar a pandapat o akal iyan. So kailay na dow a soson kailay o mata a go kailay o akal, sa so taw a pkhaosar iyan so akal iyan sa mapiya na skaniyan i mapiya a Muslim sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *So Muslim na skaniyan so baraakal a malantas i pamikiran.*

Paliyogat dn ko oman i Muslim a pangolad ko kasabota niyan ko Islam ka an makala' so panagontaman iyan ko manga simba niyan ko Allāh, ka so paratiaya na aya onayan iyan na so kapangimbna o pamikiran a go so poso', na aya phangimbna o pamikiran na so nganin a siabot iyan sa sizb o akal iyan so kabnna iyan a go so kapiya niyan. Misabap san na bialoy o Islam so akal a aya kasasambiran ko manga paliyogat o Allāh, sa piokas iyan so paliyogat ko taw a da' a akal iyan a pmbtgangnodi' na da' makaidad, ka so simba a da on so akal a go sabot iyan na da a itongan iyan sii ko Allāh.

Manga Oripn o Allāh:

Pakablanga niyo so ilmo' iyo a giyoto so knalan iyo ko manga btad ko kaoyagoyag iyo sa tatakika niyo sa ginawa niyo a langowan a btad sank'a'i a doniya na adn dn a manga kokoman iyan sii ko Islam a aya phakasabot on na so manga taw a miangnal sank'a'i a Islam sa matolangd a pangnal a minggolalan ko kiasabaota ko Qur'an sa nggolalan ko basa Arab ka kagiya so kasabota ko Islam sa tarotop na misasankot ko kasabota ko basa niyan a pakaasal a so basa Arab.

Sabap san na so kaphangndodi ko manga kokoman o Islam na sii khatoon ko manga Ulama a miangnal siran sa maolad a go matolangd sank'a'i a agama. Panontota niyo so kata'o o Islam ko manga mama niyan, sa o ba niyo plobaa so Islam ko manga taw a da' a manga sowa' iyan ko Islam ka madadag kano ko agama o Allāh.

Aya lawan roo sa karata' na o ba kano pangokom ko btad o agama Islam sa phamgay kano sa manga tindg a di niyo katawan ka mataan a pd anan ko kapaminasa ko lopa' a tanto a mala' a dosa on.

Oman i isa na pangnal na amay ka adn a di niyan katawan a kokoman sii ko Islam na pangndod sii ko manga Ulama sa iza'i niyan siran sa okit ko lalan a kapangingiza' a skaniyan so kiizaan ko nganin sii ko taw a mata'o ron a makknal iyan sa tarotop so kokoman iyan.

So manga Ulama tano na phizoson a manga kata'o a piaganad iran. Amay ka so pakaiza' na manonompang ko manga kokoman a kandodolona' na aya khaizaan on ko manga Ulama na so aya piaganad iyan sa maolad na so Shari'ah Islamiyah. So pman so manga pakaiza' ko btad o paratiaya o Islam,

na aya khaizaan on na so manga Ulama a miangolad siran ko kata'o ko paratiaya a so pmbthowan sa Usul ad Din odi' na Aqidah.

So kaknala ko manga kata'o ko Qur'an na sii khiiza' ko manga taw a miaganad ko manga kata'o o Qur'an a pd siran ko ulama ko Shariah. So mambo so kata'o ko Hadith na sii pagizaan ko manga Ulama ko Hadith a siran i miamakapasad on.

Datar anan sii sank'a'i a kata'o ko doniya, a so kapamolong na ipagiza' ko manga doctor, na so kambabalay na sii ko manga Engineer, na so kapangnda'o na sii ko miamaganad on sa datar oto so kata'o ko kitab a sii pagizaan ko manga abogado.

Sii sank'a'i a masa tano na tanto a mindakl so manga taw a pphangokom a go pphanmbag sa manga pakaiza' sii ko Islam a aya kadaklan on na manga taw a da matarotop so sabot iran sank'a'i a Islam, na matatankd a so manga smbag iran ko kokoman na makasisilay ko kokoman o Islam a khasabapan ko kakhadadag iran a go phakadadag siran ko manga taw.

Lomindong tano ko Allāh o ba tano manggalbk songanin a da' a kimamaniya' tano ron ka inisapar anan ko Allāh o ba sowaa o sanang a Muslim. Aya paliyogat rkitano na so kapakaolada tano ko manga knal tano ko agama sa so kapangokom a go so kapanmbag sa manga pakaiza' ko agama na ibgay tano ko manga mama niyan ka an tano kapokasi a ginawa tano sa mapn'd a piakalklk.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.